

Таємничий суперник

- **Неперевершені романи від королеви детективу!**
- **Класична екранізація**

Аґату Крісті знають у всьому світі як королеву детективу. Близько мільярда примірників її творів продано англійською мовою, ще один мільярд — у перекладі 100 іноземними мовами. Вона — найпопулярніший автор усіх часів. За кількістю перевидань її книжки поступаються лише Біблії та творам Шекспіра.

Юні Томмі і Таппенс мають багато енергії, але зовсім не мають грошей. Щоб покращити фінансове становище, хлопець і дівчина вирішують заснувати власне товариство — «Молоді авантюристи». Для цього вони подають оголошення в газету, пропонуючи свої послуги. І вже скоро мають перше замовлення! Їм треба знайти американку, на ім'я Джейн Фінн. Після того, як у 1915 році корабель «Лузитанія» затонув унаслідок влучання торпеди, дівчина зникла. Разом із секретним документом. Якщо зараз ту міжнародну угоду оприлюднять, світ опиниться перед загрозою нової війни...

Класика англійського детективу

Грама Крісті

ТАЄМНИЧИЙ
СУПЕРНИК

КСД

Agatha Christie[®]

Грама Крісті

ТАЄМНИЧИЙ
СУПЕРНИК

РОМАН

ХАРКІВ
2023 **КСД**

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2023

ISBN 978-617-12-9948-1 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Перекладено за виданням: Christie A. *The Secret Adversary : A Novel* / Agatha Christie. — London : HarperCollins, 2015. — 336 p.

Переклад з англійської *Дар* і Петрушенко

Крісті А.

К82 Таємничий суперник : роман / Агата Крісті ; пер. з англ. Д. Петрушенко. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2023. — 400 с.

ISBN 978-617-12-9845-3

ISBN 978-0-00-816495-9 (англ.)

Юні Томмі і Таппенс мають багато енергії, але зовсім не мають грошей. Щоб покращити фінансове становище, хлопець і дівчина вирішують заснувати власне товариство — «Молоді авантюристи». Для цього вони подають оголошення в газету, пропонуючи свої послуги. І вже скоро мають перше замовлення! Їм треба знайти американку на ім'я Джейн Фінн. Після того як у 1915 році корабель «Лузитанія» затонув унаслідок влучання торпеди, дівчина зникла. Разом із секретним документом. Якщо зараз ту міжнародну угоду оприлюднять, світ опиниться перед загрозою нової війни...

УДК 821.111

AGATHA CHRISTIE, TOMMY AND TUPPENCE and the Agatha Christie Signature are registered trademarks of Agatha Christie Limited in the UK and elsewhere

The Secret Adversary © 1922 Agatha Christie Limited. All rights reserved

Translation entitled «Таємничий суперник» © 2022 Agatha Christie Limited. All rights reserved

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2023

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2023

*Присвячується всім тим, хто веде монотонне життя, сподіваючись відчутти з чужих слів
увесь захват і небезпеку пригоди*

Пролог

Була друга година дня 7 травня 1915 року. Підбита по черзі двома торпедами, «Лузитанія» стрімко тонула, а тим часом на воду чимшвидше спускали човни. Жінки і діти вишикувалися в очікуванні своєї черги. Деякі досі відчайдушно тулилися до своїх чоловіків і батьків, інші міцно притискали дітей до грудей. Одна дівчина стояла сама, трохи осторонь від решти. Доволі юна, не старша вісімнадцяти. Вона не здавалась наляканою, її серйозні очі дивилися непохитно просто вперед.

— Перепрошую.

Дівчина здригнулась від чоловічого голосу, що пролунав поряд, і обернулася. Уже не раз вона помічала цього чоловіка серед пасажирів першого класу. Був у ньому натяк на таємничість, який розбурхав її уяву. Він ні з ким не говорив, а коли хтось звертався до нього, швидко відкидав усі спроби зав'язати розмову. Крім того, мав звичку нервово озиратися через плече зі швидким підозріливим поглядом.

Зараз дівчина помітила, що він неабияк схвильований. Над бровою проступили намистинки поту. Очевидно було, що він тамує страх, та все ж він не справляв враження людини, яку лякає зустріч зі смертю!

— Так? — Вона серйозно й запитливо глянула йому в очі.

Чоловік стояв і дивився на неї з якоюсь безнадійною нерішучістю.

— Напевне! — буркнув він сам до себе. — Так, це єдиний шлях.

А тоді зненацька промовив уголос:

— Ви американка?

— Так.

— Патріотка?

Дівчина спалахнула.

— Не думаю, що ви маєте право таке питати! Звісно, так!

— Не ображайтеся. Знали б ви, що зараз на кону, то не образились би. Але я повинен комусь довіритись, і це має бути жінка.

— Чому?

— Тому що «жінки та діти — вперед». — Він озирнувся і стишив голос: — Я везу папери, життєво важливі папери. Вони можуть мати вирішальне значення для союзників у війні. Розумієте? Ці папери

необхідно врятувати! У вас більше шансів їх врятувати, ніж у мене. Візьмете?

Дівчина простягнула руку.

— Стривайте, мушу вас попередити. Існує ризик, що за мною стежать. Не думаю, що це так, але хтозна. Якщо так, це буде небезпечно. У вас стане духу це витримати?

Дівчина всміхнулась.

— Я чудово все витримаю. І я пишаюся тим, що ви обрали мене! Що мені потім з ними робити?

— Читайте газети! Я дам приватне оголошення в колонці «Таймз», яке починатиметься зі слова «Супутниці». А якщо упродовж трьох днів нічого не буде — що ж, так ви знатимете, що мені кінець. Відвезіть тоді пакунок до американського посольства й передайте послу особисто в руки. Зрозуміло?

— Цілком.

— Тоді будьте готові, а я прощатимусь. — Він взяв її за руку. — Прощавайте. Щастя вам, — промовив він гучніше.

Її рука зімкнулася на царатовому пакунку, вкладеному в долоню.

На «Лузитанії» саме визначилися зі списком пасажирів на правому борті. У відповідь на швидку команду дівчина рушила вперед — займати своє місце в човні.

РОЗДІЛ 1. ТОВ «Молоді авантюристи»

— Томмі, стариганю!

— Таппенс, старушенціє!

Двійко молодих людей дружньо привіталися, миттєво заблокувавши при цьому вихід з метро на Дувр-стріт. Такі звертання були оманливі — сумарний вік цих двох явно не сягав бодай сорока п'яти.

— Триста років тебе не бачив, — продовжував юнак. — Куди зібралася? Ходімо, пожуємо булочки разом. Нам тут уже всі не раді — стоїмо отак на проході. Ходімо звідси.

Дівчина погодилась, і вони рушили по Дувр-стріт у бік Пікаділлі.

— Отже, — мовив Томмі, — куди підемо?

Легка тривога, що пролунала в його тоні, не лишилась непоміченою для гострого слуху міс Пруденс Каулі, із загадкових причин відомої близьким друзям як Таппенс¹. Дівчина миттєво стрепенулася:

— Томмі, у тебе ні гроша!

— Іще чого, — непереконливо заявив Томмі. — Купаюся в грошах.

— Ти завжди був кепським брехуном, — суворо мовила Таппенс, — хоч колись ти й переконав сестру Грінбенк, що лікар призначив тобі пиво для тонусу, але забув внести це в бюлетень. Пам'ятаєш?

Томмі всміхнувся.

— Ще б пак! А як розлютилася стара кішка, коли дізналася! Не скажу, що вона погана людина, матінка Грінбенк. Старий добрий шпиталь... Покинула службу, як усі?

Таппенс зітхнула.

— Так. І ти теж?

Томмі кивнув.

— Два місяці тому.

— Нагородні? — натякнула Таппенс.

— Витратив.

— О, Томмі!

— Ні, старенька, не в шаленій гульбі. Не з моїм щастям! Вартість житла — як зараз усюди, або можна жити в саду. Повір, якщо не знаєш...

— Дитя моє, — перервала Таппенс, — нема такого, чого я не знаю про вартість житла. Ось ми і в «Лайонз», і кожен платитиме за себе. Ось так! — І Таппенс повела його нагору.

У приміщенні було людно, і вони блукали в пошуках столика, ловлячи при цьому уривки розмов.

— ...І знаєш, вона сіла й заплакала, коли я сказав, що зрештою квартира їй не дістанеться.

— ...Це була просто угода, моя люба! Як та, що привезла Мейбел Льюїс із Парижа...

— Кумедно, чого тільки не почуєш випадково, — пробурмотів Томмі. — Сьогодні стрів на вулиці двох джентджиків, які говорили про якусь Джейн Фінн. Ти колись чула таке ім'я?

Але цієї миті дві літні пані підвелися й стали збирати пакунки, і Таппенс спритно прослизнула на одне зі звільнених місць.

Томмі замовив чай і булочки. Таппенс замовила чай і тост із маслом.

— І потурбуйтеся, щоб чай подали в окремих чайниках, — суворо додала вона.

Томмі сів напроти неї. Його непокриту голову прикрашала кучма елегантно зачесаного рудого волосся. Обличчя його було негарне, та приємне — без виразних рис, проте безсумнівно обличчя джентльмена й спортсмена. Коричневий костюм був добре скроєний, та небезпечно близький до того, щоб геть зноситися.

Сидячи тут, вони видавалися доволі сучасною парою. Таппенс не претендувала на звання красуні, але прослідковувався певний характер і шарм в ельфійських рисах її обличчя — із тим чітко окресленим підборіддям і великими, широко посадженими сірими очима, які затуманено дивилися з-під прямих чорних брів. Поверх чорного, коротко підстриженого волосся мала маленьку яскраво-зелену шапочку, а її надзвичайно коротка й доволі блаженська спідниця відкривала пару нетипово витончених гомілок. Її вигляд демонстрував відважну спробу бути елегантною.

Нарешті подали чай, і Таппенс, пробудившись від задуми, налила собі чашку.

— Отже, — мовив Томмі, відкушуючи великий шматок булочки, — розповідай, що нового. Пам'ятаєш, востаннє ми бачились у шпиталі у 1916-му.

— Дуже добре. — Таппенс невимушено взяла тост із маслом. — Скорочена біографія міс Пруденс Каулі, п'ятої доньки архідиякона Каулі з Літл-Міссенделл, графство Саффолк. На початку війни міс Каулі покинула принади (й тяготи) домашнього життя й прибула до Лондона, де вступила на службу до офіцерського шпиталю. Перший місяць: перемивала шістьсот сорок вісім тарілок щодня. Другий місяць: підвищена до витирання вищезазначених тарілок. Третій місяць: підвищена до чищення картоплі. Четвертий місяць: підвищена до нарізання хліба та масла. П'ятий місяць: підвищена до обов'язків прибиральниці палат поверхом вище, зі шваброю та відром. Шостий місяць: підвищена до обслуговування столів. Сьомий місяць: приємна зовнішність і гарні манери так вражають, що мене підвищують до обслуговування сестер! Восьмий місяць: легкий спад у кар'єрі. Сестра Бонд з'їла яйце сестри Вестгейвен! Великий скандал! Винна однозначно прислуга! За неуважність у таких речах надто суворих покарань не буває. Знову швабра і відро! «Так полягли хорообрі»! Дев'ятий місяць: підвищена до підмітання палат, де зустріла друга дитинства в особі лейтенанта Томаса Бересфорда (мій уклін, Томмі!), якого не бачила довгих п'ять років. Зустріч була приязною! Десятий місяць: отримала догану від матрони за похід у кіно в супроводі одного з пацієнтів, а саме вищезгаданого лейтенанта Томаса Бересфорда. Одинадцятий і дванадцятий місяці: із цілковитим успіхом повернулася до обов'язків покоївки. Наприкінці року в сяйві слави покинула службу в шпиталі. Після того талановита міс Каулі успішно водила торговий фургон, моторну вантажівку та генеральську машину. Останнє було найприємніше. То був доволі молодий генерал!

— Що за пройда? — запитав Томмі. — Аж верне від згадки, як це начальство каталося з Військового міністерства до «Савою», а з «Савою» — у Військове міністерство!

— Я вже й забула, як його звати, — зізналася Таппенс. — Одне слово, то, безумовно, був пік моєї кар'єри. Далі я влаштувалася до Державного управління. Ми організували кілька дуже милих чайних вечірок. Я збиралася стати тиловою робітницею, листоношею та водійкою автобуса й цим завершити свою кар'єру — аж тут втрутилося перемир'я! Багато довгих місяців я трималася за управління хваткою справжньої прилипали, та, на жаль, зрештою мене скоротили. Відтоді шукаю роботу. А тепер — твоя черга.

— У мене так багато підвищень не було, — тужливо сказав Томмі, — і куди бідніше різноманіття. Ти ж знаєш, я знову виїхав до Франції. Потім мене відрядили до Месопотамії, і я вдруге дістав поранення й потрапив до шпиталю вже там. Потім застряг у Єгипті, доки не настало перемир'я, ще трохи потупцяв там і, як уже казав, нарешті демобілізувався. І десять довгих виснажливих місяців шукаю роботу! Жодної роботи немає! А якби й була, мене б на неї не взяли. На що я придатний? Що тямлю у справах? Нічого.

Таппенс похмуро кивнула.

— Як щодо колоній? — запропонувала вона.

Томмі похитав головою.

— Мені б там не сподобалось — і цілком упевнений, що їм не сподобався б я!

— Багаті родичі?

І знову Томмі похитав головою.

— Ох, Томмі, невже навіть прабабці немає?

— Є старий дядько, більш-менш забезпечений, та він не підходить.

— Чому?

— Якось хотів усиновити мене. Я відмовився.

— Пригадую, начебто про це чула, — повільно сказала Таппенс. — Ти відмовився через свою маму...

Томмі спалахнув.

— Так, це було б дуже грубо стосовно матері. Знаєш, окрім мене, вона нікого не мала. Старий її ненавидів — хотів відібрати в неї мене. Просто на зло.

— Твоя мати померла, так? — м'яко спитала Таппенс.

Томмі кивнув.

Великі сірі очі Таппенс заволокло туманом.

— Ти добра людина, Томмі. Я завжди це знала.

— Дурня! — випалив Томмі. — Одне слово, справи мої такі. Я на межі розпачу.

— Я теж! Трималася як могла. Пропонувала себе скрізь. Відгукувалася на оголошення. Зверталася до кожної смертної душі. Крутилася, відкладала, заощаджувала! Але марно. Доведеться повернутися додому!

— А ти не хочеш?

— Звісно, не хочу! Яка користь від цих сентиментів? Батько — мила людина (я страшенно його люблю), але знав би ти, який я для нього клопіт! Він сповідує ті милі ранньовікторіанські погляди, що короткі спідниці та куріння — це аморально. Можеш собі уявити — я для нього як кістка в горлі! Він мало не зітхнув з полегшенням, коли війна забрала мене з дому. Розумієш, нас удома семеро. Це жахливо! Суцільна хатня робота й мамині посиденьки! Я завжди була складною дитиною. Не хочу повертатись, але... ох, Томмі, що мені ще робити?

Томмі сумно похитав головою. Запала тиша, а тоді Таппенс випалила:

— Гроші, гроші, гроші! Я думаю про гроші вранці, вдень і вночі! Мушу сказати, це доволі корисливо з мого боку, але це так!

— Те саме, — від душі погодився Томмі.

— Я обміркувала всі можливі способи їх роздобути, — продовжила Таппенс. — Їх лише три! Успадкувати, вийти заміж або заробити самій. Перше відпадає. Нема в мене багатих родичів похилого віку. Усі родичі, яких я маю, — у притулках для літніх жінок! Я завжди переводжу через дорогу старих леді й підбираю пакунки за старими джентльменами, на випадок, якщо вони виявляться ексцентричними мільйонерами. Але жоден із них ніколи навіть імені мого не спитав — і вже точно ні разу не подякував.

Повисла пауза.

— Звісно, — продовжила Таппенс, — найкращий шанс для мене — це шлюб. Я ще малою вирішила, що вийду за багатія. Як і будь-яка дівчина з головою на плечах! Ти ж знаєш, я не сентиментальна. — Вона замовкла. — Ну ж бо, ти ж не скажеш, що я сентиментальна, — різко додала вона.

— Звісно, ні, — квапливо погодився Томмі. — Нікому й на думку не спаде поєднати тебе з сентиментами.

— Не дуже чемно, — відповіла Таппенс. — Але, мушу сказати, ти все правильно зрозумів. Ну, то ось! Я готова й охоча до цього — але ніколи не зустрічала багатіїв! Усі хлопці, яких я знаю, майже в такій самій скруті, як і я.

— Як щодо генерала? — спитав Томмі.

— Гадаю, у мирний час він тримає крамницю велосипедів, — пояснила Таппенс. — Ні, послухай! *Ти* міг би зараз одружитися з багатійкою.

— У мене з цим так само, як і в тебе. Не знаю жодної.

— Неважливо. Ти завжди можеш із кимось познайомитися. А от я, якщо побачу чоловіка в шубі, який виходить з готелю «Рітц», не можу підбігти й сказати: «Гляньте-но, а ви багатенький! Хочу з вами познайомитись».

— Пропонуєш мені діяти так із жінкою в багатому вбранні?

— Не кажи дурниць. Наступаєш їй на ногу, або підбираєш її носовичок, або щось подібне. Якщо вона подумає, що ти хочеш з нею познайомитись, їй це полестить, і якось у тебе все складеться.

— Ти переоцінюєш мій чоловічий шарм, — буркнув Томмі.

— А от якби я так зробила, — продовжувала Таппенс, — мій мільйонер, напевно, втік би світ за очі! Ні, одруження — суцільні складнощі. Залишається одне: *заробити гроші!*

— Це ми вже пробували, і нам не вдалося, — нагадав Томмі.

— Так, всіма традиційними способами. Але уяви, якщо спробувати нетрадиційні, Томмі. Будьмо авантюристами!

— Звісно, — життєрадісно відповів Томмі. — І з чого почнемо?

— У цьому й складність. Якби ми зажили слави, люди могли б нас наймати, щоб ми скоювали для них злочини.

— Захопливо, — прокоментував Томмі. — Особливо чути таке від доньки панотця!

— Моральна провина, — зауважила Таппенс, — буде на них, не на мені. Визнай, є різниця між крадіжкою діамантового кільця для себе й крадіжкою за наймом.

— Ані найменшої різниці, якщо тебе впіймають!

— Мабуть. Але мене не повинні впіймати. Я досить розумна.

— Скромність завжди була твоїм найзапеклішим гріхом, — ущипнув Томмі.

— Не дражнися. Слухай-но, Томмі, зробимо це насправді? Укладімо ділове партнерство?

— Створимо компанію з крадіжок діамантових кільць?

— То було лише для прикладу. Зробимо... як назвати це для бухгалтерії?

— Не знаю. Ніколи її не вів.

— Я вела... але завжди плуталась і вписувала кредит на сторінку з дебетом і навпаки — тому мене й звільнили. О, знаю — спільне підприємство! Така романтична фраза серед плісняви старих цифр.

Є в цьому елизаветинський присмак — нагадує про галеони й дублони. Спільне підприємство!

— Працюватимемо під назвою «ТОВ “Молоді авантюристи”»?

У цьому твоя ідея, Таппенс?

— Це все дуже смішно, але я відчуваю, що в цьому щось є.

— І як ти пропонуєш знаходити майбутніх клієнтів?

— Оголошення, — швидко відповіла Таппенс. — Маєш аркуш паперу й олівець? Зазвичай у чоловіків вони є. Як у нас — шпильки для волосся та пудрениці.

Томмі простягнув їй доволі обшмугляний зелений блокнот, і Таппенс почала діловито записувати.

— Почнімо так: «Молодий офіцер, двічі поранений на війні...»

— Категорично проти.

— А, дуже добре, мій любий хлопче. Але можу тебе запевнити: така фраза здатна розчулити серце якоїсь старої діви, і вона може всиновити тебе, тоді тобі взагалі не буде потреби ставати молодим авантюристом.

— Я не хочу, щоб мене всиновлювали.

— Забула, у тебе упередження щодо цього. Я ж лише дражнилася! У газетах повно подібних фраз. Ану, послухай, — як тобі таке? «Двоє молодих авантюристів за наймом. Готові зробити що завгодно, піти куди завгодно. За щедрю оплату». Це можна прояснити від самого початку. А потім додати: «Розглянемо будь-яку розсудливу пропозицію», як в оголошеннях про квартири та меблі.

— Думаю, будь-яка пропозиція у відповідь на таке точно буде нерозсудливою!

— Томмі! Ти геній! Так набагато ефектніше. «Розглянемо будь-яку нерозсудливу пропозицію за щедрю оплату». Як тобі таке?

— Я б не згадував вдруге про оплату. Це якось жадібно.

— Анітрохи, порівняно з тим, як я почуваюся! Але, мабуть, твоя правда. Зараз прочитаю з самого початку. «Двоє молодих авантюристів за наймом. Готові зробити що завгодно, піти куди завгодно. За щедрю оплату. Розглянемо будь-яку нерозсудливу пропозицію». Що б ти подумав, якби таке прочитав?

— Що це або афера, або писав якийсь безумець.

— Це й наполовину не таке безумство, як те, що я прочитала сьогодні вранці. Від звертання «Петуніє» до підпису «Найкращий хлопець». — Вона вирвала аркуш і простягнула Томмі. — Ось. Гадаю,

у «Таймз». «Пишіть на абонентську скриньку», так і так. Гадаю, це коштуватиме шилінгів п'ять. Ось пів крони від мене.

Томмі замислено тримав папірець. Його обличчя палало рум'янцем.

— Нам справді варто це спробувати? — промовив він нарешті. —

Справді, Таппенс? Просто для розваги?

— Томмі, ти молодець! Я так і знала! Випиймо за успіх.

Вона розлила холодні залишки чаю по двох чашках.

— За наше спільне підприємство, і нехай воно процвітає!

— За ТОВ «Молоді авантюристи»! — відповів Томмі.

Вони поставили чашки та доволі невпевнено розсміялися. Таппенс підвелася.

— Я маю повернутися до моїх розкішних апартаментів у гостелі.

— А мені, мабуть, час прогулятися біля готелю «Рітц», —

з усмішкою погодився Томмі. — Де зустрінемося? І коли?

— Завтра о дванадцятій. На станції метро «Пікаділлі». Тебе влаштовує?

— Мій час належить мені, — урочисто відповів містер Бересфорд.

— Ну, бувай.

— Прощавай, стара.

Двоє молодих людей розійшлися в різні боки. Гостел Таппенс був у Південній Белгравії, як милостиво називали це місце. Щоб зекономити, дівчина не стала сідати на автобус.

Вона саме йшла через парк Сент-Джеймс, коли чоловічий голос позаду змусив її здригнутися.

— Перепрошую, — сказав він. — Чи можна вас на хвилинку?

¹ «Таппенс» — англійська назва двопенсової монети. (Тут і далі прим. перекл.)

РОЗДІЛ 2. Пропозиція містера Віттінгтона

Таппенс різко обернулась. Але слова, що крутились у неї на язичку, лишилися неказаними, адже зовнішність і манери чоловіка не підтвердили її першого очевидного припущення. Вона завагалася. Ніби прочитавши її думки, чоловік швидко промовив:

— Запевняю, я не хотів вас образити.

Таппенс повірила. Хоч інстинктивно він їй не сподобався й довіри не викликав, вона схильна була відкинути свою першу думку щодо його мотивів. Дівчина оглянула незнайомця з голови до ніг. Це був кремезний чоловік, чисто виголений, із важкою щелепою. Під її твердим поглядом маленькі чіпкі очі чоловіка забігали.

— Ну, то що? — спитала вона.

Чоловік усміхнувся.

— Мені випало випадково почути уривок вашої розмови з молодим джентльменом у «Лайонз».

— Гаразд, і що з того?

— Нічого особливого. Окрім того, що, на мою думку, я можу стати вам у пригоді.

Ще один висновок спав на думку Таппенс.

— Ви йшли сюди слідом за мною?

— Дозволив собі таку вільність.

— І чим саме ви можете бути мені корисні?

Чоловік дістав із кишені візитку і з поклоном простягнув їй.

Таппенс узяла її та уважно оглянула. Там було написано: «Містер Едвард Віттінгтон». Під іменем стояв напис: «Естляндські скляні вироби» та адреса міського офісу. Містер Віттінгтон знову заговорив:

— Якщо зайдете до мене завтра вранці об одинадцятій, я детально викладу свою пропозицію.

— Об одинадцятій? — із сумнівом перепитала Таппенс.

— Об одинадцятій.

Таппенс наважилася.

— Дуже добре. Я буду там.

— Дякую. Доброго вам вечора.

Він рвучко підніс капелюха й пішов геть. Кілька хвилин Таппенс стояла й дивилася йому вслід. Потім кумедно ворухнула плечима, мов тер'єр, який струшується.

«Пригоди почалися, — шепнула вона собі. — Цікаво, чого він від мене хоче? Є у вас дещо, містере Віттінгтоне, що мені зовсім не подобається. Та, з іншого боку, я вас анітрохи не боюся. І, як я вже казала й, без сумніву, скажу ще раз, маленька Таппенс може подбати про себе, дякую!»

І, різко кивнувши самій собі, вона хутко рушила вперед. Однак, подумавши, звернула з прямого шляху й зайшла на пошту. Там поміркувала кілька хвилин, тримаючи в руці форму для телеграми. Думка про те, що вона змарнує п'ять шилінгів, спонукала її діяти, і вона зважилась ризикнути втратою дев'яти пенсів.

Зневажаючи колючі ручки та густе в'язке чорнило, милостиво надані британським урядом, Таппенс дістала олівець Томмі, який залишила собі, і швидко написала: «Не давай оголошення. Завтра поясню». Адресувала телеграму до клубу Томмі, який уже за місяць йому доведеться покинути — хіба що милостива фортуна дозволить поновити членство.

— Може, вона ще встигне до нього дійти, — пробурмотіла дівчина. — Принаймні варто спробувати.

Передавши телеграму через конторський стіл, вона швидко рушила додому, зайшовши до пекарні, щоб купити свіжих булочок на три пенси.

Згодом у своїй крихітній кімнатці нагорі будинку вона жувала булочки й міркувала над майбутнім. Що таке «Естляндські скляні вироби», і яку таку насущну потребу вони мають у її послугах? Від приємного хвилювання Таппенс охопив трепет. Хай там як, будинок сільського вікарія знову відійшов на задній план. Завтрашній день обіцяв нові можливості.

Тієї ночі Таппенс ще не скоро лягла спати, а коли нарешті заснула, їй наснилося, що містер Віттінгтон призначив їй перемити купу естляндських скляних виробів, незбагненно схожих на лікарняні тарілки!

За п'ять хвилин одинадцята Таппенс дісталася кварталу з офісами «Естляндських скляних виробів». Якщо прийти завчасно, це видаватиметься надто ревним. Тож Таппенс вирішила дійти до кінця

вулиці й повернутись. Так вона і зробила. І коли пробило одинадцять, увійшла всередину будівлі. «Естляндські скляні вироби» розташовувалися на горішньому поверсі. У будівлі був ліфт, але Таппенс вирішила йти пішки.

Трохи видихнувшись, вона зупинилася перед скляними дверима в усю стіну, на яких було виведено: «Естляндські скляні вироби».

Таппенс постукала. У відповідь на голос, що пролунав зсередини, повернула ручку й увійшла до маленького, доволі брудного кабінету.

Немолодий клерк зліз із табурета за столом біля вікна та підійшов до неї з питальним виразом обличчя.

— У мене зустріч із містером Віттінгтоном, — сказала Таппенс.

— Проходьте сюди, будь ласка. — Він підійшов до дверей-перегородки з написом «Стороннім вхід заборонено» й постукав, а тоді відчинив двері й відступив убік, пропускаючи її.

Містер Віттінгтон сидів за широким столом, заваленим паперами. Таппенс відчула, як її попередня здогадка підтверджується: щось із містером Віттінгтоном було не так. Поєднання його лискучого добробуту та неспокійних очей справляло неприємне враження.

Він підняв голову й кивнув.

— Отже, нормально добралися? Це добре. Сідайте, будь ласка.

Таппенс присіла на стілець обличчям до нього. Цього ранку вона почувалася особливо маленькою та скромною. Сумирно сиділа, опустивши очі, доки містер Віттінгтон шурхотів паперами, перебираючи їх. Нарешті відсунув папери й схилився над столом.

— Отже, моя дорога юна леді, перейдімо до справи. — Його широке обличчя розпливлося в усмішці. — Хочете працювати? Що ж, я можу запропонувати вам роботу. Що скажете про 100 фунтів стерлінгів та оплату всіх супутніх витрат?

Містер Віттінгтон відкинувся в кріслі й просунув великі пальці у пройми жилета.

Таппенс насторожено вдивлялась у нього.

— Якого роду робота? — спитала вона.

— Номінальна, суто номінальна. Приємна подорож, ось і все.

— Куди?

Містер Віттінгтон знову всміхнувся.

— Париж.

— О! — замислено сказала Таппенс. А подумки промовила: «Звісно, якби тато це почув, його б грець вхопив! Але щось я не бачу містера Віттінгтона в ролі веселого ошуканця».

— Так, — продовжував Віттінгтон. — Що може бути приємнішим? Відмотати час на кілька років назад — зовсім трохи, я впевнений, — і знов увійти до одного з тих чарівних *pensionnats de jeunes filles*², якими кишить Париж...

— Пансіонат? — перервала його Таппенс.

— Саме так. Заклад мадам Коломб'є на авеню де Ної.

Таппенс чудово знала цю назву — вишуканіший заклад годі було знайти. Вона мала там кілька подруг-американок. І зараз почувалася більше ніж спантеличеною.

— Хочете, щоб я поїхала до мадам Коломб'є? Надовго?

— Залежить від обставин. Можливо, на три місяці.

— І це все? Інших умов немає?

— Жодних. Звісно, ви поїдете туди під виглядом моєї вихованки й не будете спілкуватися зі своїми друзями. На цей час я мушу вимагати абсолютної секретності. До речі, ви ж англійка, чи не так?

— Так.

— І все ж говорите з легким американським акцентом?

— У шпиталі я міцно подружилася з американською дівчинкою.

Вочевидь, перейняла це від неї. Скоро я знову його позбудуся.

— Навпаки, так вам буде легше зійти за американку. Складніше буде приховати подробиці вашого колишнього життя в Англії. Так, гадаю, це буде однозначно краще. Тоді...

— Хвилинку, містере Віттінгтоне! Здається, ви вже вирішили, що я дала згоду.

Містер Віттінгтон явно здивувався.

— Звісно, ви ж не думаєте відмовлятися? Можу вас запевнити, що у мадам Коломб'є першокласна й традиційна установа. А умови проживання найліберальніші.

— Саме так, — відповіла Таппенс. — Саме так. Умови проживання аж надто ліберальні, містере Віттінгтоне. Не збагну, яким чином я можу бути варта такої суми грошей.

— Не розумієте? — м'яко запитав Віттінгтон. — Що ж, я вам поясню. Я міг би, без сумніву, найняти когось іншого за набагато меншу суму. Але волів би платити юній леді, якій вистачає розуму

й духу добре зіграти свою роль, а ще вистачає розважливості не питати зайвого.

Таппенс легко всміхнулася. Вона відчула, що ця партія за Віттінгтоном.

— Є ще дещо. Поки ми не згадували про містера Бересфорда. Яка його роль у цій справі?

— Містера Бересфорда?

— Мого партнера, — з гідністю мовила Таппенс. — Учора ви бачили нас разом.

— А, так. Але, боюся, його послуги нам не знадобляться.

— Тоді нема про що говорити! — Таппенс підвелася. — Ми працюємо або разом, або ніяк. Даруйте — інакше не буде. Гарного вам ранку, містере Віттінгтоне.

— Зачекайте хвилинку. Погляньмо, чи можна це якось владнати. Сядьте на місце, міс... — Він вичікувально змовк.

Таппенс відчула миттєвий укол совісті, згадавши архідиякона. І спішно вхопилася за перше ім'я, що спало їй на думку.

— Джейн Фінн, — квапливо сказала вона, а тоді застигла з відкритим ротом, побачивши ефект від цих простих слів.

Будь-яка доброзичливість збігла з лица Віттінгтона. Воно побагровіло від гніву, вени на чолі надулися. І за всім цим промайнула якась невіра й розчарування. Він нахилився вперед і люто просичав:

— То ось у чому полягає ваша маленька гра, так?

Таппенс, хоч і явно спантеличена, усе ж не втратила голови. Вона не мала ані найменшого уявлення, що означають його слова, та була від природи кмітлива й відчувала, що необхідно «гнути свою лінію», як вона це називала.

Віттінгтон продовжував:

— Гралися зі мною весь цей час, мов кішка з мишкою? Від початку знали, навіщо ви мені потрібні, але й далі ламали комедію. Усе так, еге ж? — Він заспокоювався. Рум'янець на його обличчі потроху згасав. Він проникливо дивився на неї. — Хто вам розп'якав? Рита?

Таппенс похитала головою. Вона не знала, як довго зможе підігравати, проте розуміла, як важливо не втягувати невідому Риту.

— Ні, — цілком чесно відповіла вона. — Рита нічого про мене не знає.

Його очі впивалися в неї, наче бури.

— Як багато вам відомо? — випалив він.

— Насправді дуже мало, — відповіла Таппенс і з задоволенням побачила, що тривога Віттінгтона не послабшала, а, навпаки, зросла. Якби вона похвалилася, що знає багато, це могло викликати в нього сумніви.

— Хай там як, — grimнув Віттінгтон, — ви знали достатньо, щоб прийти сюди й бовкнути це ім'я.

— Може, це моє ім'я, — зауважила Таппенс.

— Авжеж, це так імовірно — зустріти двох дівчат з подібним ім'ям?

— А може, я просто випадково на нього натрапила, — продовжувала Таппенс, одурманена успіхом своєї правдивості.

Містер Віттінгтон grimнув кулаком по столу.

— Припиніть клеїти дурня! Як багато вам відомо? І скільки ви хочете?

Остання фраза міцно заволоділа уявою Таппенс, особливо після слабкого сніданку й вчорашньої вечері з булочок. Зараз їй випала роль радше авантюрного, ніж пригодницького характеру, та дівчина не відкидала її можливостей. Вона випрямила спину й усміхнулася з виглядом людини, що тримає ситуацію під цілковитим контролем.

— Шановний містере Віттінгтоне, — сказала вона, — пропоную остаточно викласти карти на стіл. І, благаю, не треба так сердитись. Ви чули, як учора я пропонувала жити власним розумом. Здається, тепер я довела, що маю трохи розуму, яким можна жити! Визнаю, мені відоме певне ім'я, але, можливо, на цьому мої знання й завершуються.

— Так, а можливо, і ні, — прогарчав Віттінгтон.

— Ви наполягаєте на хибному сприйнятті, — промовила Таппенс і м'яко зітхнула.

— Я вже казав, — сердито промовив Віттінгтон, — припиніть дуркувати й переходьте до суті. Не можна розігрувати зі мною невинність. Вам відомо набагато більше, ніж ви ладні визнати.

Таппенс помовчала хвилину, насолоджуючись власною винахідливістю, а потім м'яко промовила:

— Не хотіла б сперечатися з вами, містере Віттінгтоне.

— То ми повертаємося до звичайного питання — скільки?

Перед Таппенс постала дилема. Поки що вона цілком успішно дурила Віттінгтона, але якщо назвати відверто неможливу суму, це може збурити підозри. І тут її осяйнула ідея.

— Як щодо того, щоб обговорити частину зараз, а більш розгорнуту дискусію лишити на потім?

Віттінгтон кинув на неї огидний погляд.

— Шантажуєте, так?

Таппенс мило всміхнулася.

— О, ні! Обговоримо оплату послуг наперед?

Віттінгтон загарчав.

— От побачите, — лагідно пояснила Таппенс, — я не така жадібна до грошей!

— Ви от-от перетнете межу, — проревів Віттінгтон з якимось мимовільним захватом. — Ви обвели мене навколо пальця. Гадав, ви таке сумирне дитя, у якого розуму вистачить якраз для здійснення моєї мети.

— Життя, — моралізувала Таппенс, — сповнене сюрпризів.

— Усе одно, — продовжував Віттінгтон, — хтось патякає. Кажете, це не Рита. Тоді?.. Ой, ну ж бо?

У кімнату, обережно постукавши, увійшов клерк і поклав аркуш біля ліктя керівника.

— Вам щойно надійшло повідомлення телефоном, сер.

Віттінгтон схопив аркуш і прочитав його. Його брови насупилися.

— Цього досить, Брауне. Можеш іти.

Клерк пішов, зачинивши за собою двері. Віттінгтон обернувся до Таппенс.

— Приходьте завтра в той самий час. Зараз я зайнятий. Ось вам п'ятдесят фунтів для початку.

Він швидко відрахував кілька банкнот і підсунув їх через стіл до Таппенс, а тоді встав, із явним нетерпінням чекаючи, доки вона піде.

Дівчина з діловим виглядом перелічила банкноти, поклала до сумочки й встала.

— Вдалого вам ранку, містере Віттінгтоне, — чемно сказала вона. — Принаймні *au revoir*³, я б сказала.

— Саме так. *Au revoir!* — Віттінгтон знову здавався майже доброзичливим — перехід, який викликав у Таппенс легке та недобре передчуття. — *Au revoir*, моя розумна й чарівна юна леді.

Таппенс з легкістю поспішила вниз сходами. Несамовите піднесення охопило її. Годинник поряд із нею показував за п'ять хвилин дванадцять.

— Нехай буде Томмі сюрприз! — пробурмотіла Таппенс і покликкала таксі.

Таксі зупинилося біля станції метро. Томмі стояв за вхідними дверима. Йому очі полізли на лоба, і він вибіг допомогти Таппенс вийти з машини. Дівчина приязно всміхнулася йому й трохи театральним тоном промовила:

— Розрахуйся, старий, гаразд? Не маю менше як п'ять фунтів однією банкнотою!

[2](#) Пансіонат для молодих дівчат (фр.).

[3](#) До побачення (фр.).

РОЗДІЛ 3. Завада

Момент вийшов не таким тріумфальним, як вона очікувала. По-перше, можливості кишень Томмі виявилися дещо обмеженими. Врешті угоду було досягнуто — у панянки знайшлася плебейська монета у два пенси, і водія, який досі тримав у руках різноманітну добірку монет, вмовили їхати далі. Що він і зробив, востаннє буркнувши: що цей пан йому підсовує?

— Здається, ти дав йому забагато, Томмі, — невинним тоном мовила Таппенс. — Схоже, він хоче повернути трохи.

Імовірно, саме ця ремарка й переконала водія рушати.

— Добре, — мовив містер Бересфорд, нарешті маючи змогу дати волю почуттям, — якого... навіщо тобі знадобилося брати таксі?

— Боялася спізнитись і змусити тебе чекати, — чемно відповіла Таппенс.

— Боялася — що? — спізнишся! О, господи, я здаюся! — мовив містер Бересфорд.

— І я кажу чистісіньку правду, — продовжила Таппенс, широко розплющуючи очі, — я не маю банкноти, меншої за п'ять фунтів.

— Ти чудово зіграла свою роль, старенька, та все одно той тип не купився — ні на мить!

— Ні, — замислено сказала Таппенс, — він не повірив. Цікаво буває, коли кажеш правду. Ніхто тобі не вірить. Я з'ясувала це сьогодні вранці. А зараз ходімо пообідаємо. Як щодо «Савою»?

Томмі посміхнувся.

— Як щодо «Рітцу»?

— Втім, якщо подумати, я віддаю перевагу «Пікаділлі». Це ближче. Не доведеться брати ще одне таксі. Ходімо.

— Це новий різновид гумору? Чи в тебе дах зірвало? — спитав Томмі.

— Останнє припущення влучне. Мені до рук потрапили гроші, і потрясіння виявилось непосильним для мене! Зокрема від цієї форми душевних проблем один видатний лікар радить необмежені *hors d'oeuvre*⁴, омар *à l'américaine*⁵, курку «Ньюберґ» і *pêche Melba*⁶! Ходімо поїмо!

— Таппенс, старушенціє, що на тебе справді найшло?

— Ох, це неймовірно! — Таппенс відкрила сумку. — Поглянь сюди, сюди й сюди!

— Моя люба дівчинко, не треба отак вимахувати фунтовими папірцями!

— Це не фунтові папірці. Це в п'ять разів краще, а от ця — вдсятеро!

Томмі застогнав.

— Я, мабуть, ненароком хильнув зайвого! Я сплю, Таппенс, чи справді бачу, як переді мною небезпечно розмахують цілою купою п'ятифунтових банкнот?

— Саме так, о, королю! А *тепер* ти підеш обідати?

— Я піду будь-куди. Але що ти зробила? Пограбувала банк?

— На все свій час. Яке жахливе місце ця площа Пікаділлі. На нас суне величезний автобус. Було б надто жахливо загинути під колесами з п'ятифунтовими банкнотами!

— До реберні? — запропонував Томмі, коли вони безпечно досягли протилежного тротуару.

— Інший заклад, дорожчий, — заперечила Таппенс.

— Це злісне розпусне марнотратство. Ходімо далі.

— Ти впевнений, що мені подадуть там усе, чого я хочу?

— Оте напрочуд нездорове меню, яке ти щойно перелічила? Звісно, подадуть. Чи принаймні не менш корисне для тебе.

— А зараз розповідай, — мовив Томмі, не здатний більше стримувати свою неослабну цікавість, коли вони сиділи, оточені багатьма *hors d'oeuvre*, про які мріяла Таппенс.

Міс Каулі розповіла йому все.

— А найцікавіше те, — закінчила вона, — що насправді я вигадала ім'я Джейн Фінн! Не хотіла називати власне через бідолашного батька — на випадок, якщо вплутаюсь у щось підозріле.

— Може й так, — повільно заговорив Томмі. — Але ти його не вигадала.

— Що?

— Ні. Це я тобі його сказав. Не пам'ятаєш? Учора я казав, що випадково чув, як двоє говорили про жінку на ім'я Джейн Фінн. Тому воно так вчасно і спало тобі на думку.

— Точно. Тепер згадала. Як незвичайно... — Таппенс змовкла. Раптом вона розхвилювалася. — Томмі!

— Так?

— Які вони були, ті двоє чоловіків, яких ти проминув?
Томмі насупився, намагаючись пригадати.

— Один був такий собі огрядний товстун. Чисто виголений.
Здається... І чорнявий.

— Це він! — вирвався у Таппенс недоречний скрик. — Це Вітгінгтон! А інший який?

— Не пригадую. Його я особливо не помітив. Усю мою увагу привернуло незвичне ім'я.

— А кажуть, збігів не буває! — Таппенс щасливо взялася до своєї *rêche Melba*.

Але Томмі зробився серйозним.

— Послухай, Таппенс, старенька. До чого це нас приведе?

— До ще більших грошей, — відповіла його подруга.

— Це я знаю. У тебе лише одне на думці. Я маю на увазі, який наступний крок? Як ти збираєшся вести цю гру?

— О! — Таппенс поклала ложку. — Твоя правда, Томмі, це трохи позерство.

— Зрештою, ти ж розумієш, не можна блефувати перед ним безкінечно. Рано чи пізно ти неодмінно десь помилишся. І в будь-якому разі я зовсім не впевнений, що це не підсудна справа — ну, знаєш, шантаж.

— Нісенітниця. Шантаж — це погрожувати щось розповісти, якщо тобі не заплатять. А мені нема чого сказати, бо насправді я нічого не знаю.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ